

Jarosław Sokołowski

"Przestępca i skazany nie tracą
godności osoby", red. Waldemar
Woźniak, Olecko 2005 : [recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 50/1-2, 319-321

2007

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

aż do s. 141 jest nie na temat precyzowany w podtytule, a wywody autora obracają się na gruncie już wielokrotnie przeoranym i obrobionym.

ks. Remigiusz Sobański

Waldemar Woźniak, red. Przestępca i skazany nie tracą godności osoby, Wydawnictwo Wszechnicy Mazurskiej Acta Universitatis Masuriensis, Olecko 2005, ss. 212.

Papież Jan Paweł II nieustannie upominał się o godność osoby ludzkiej. W *Orozdziu z 9.07.2000 roku na Jubileusz w Więzieniach* Jan Paweł II napisał: „Wielki Jubileusz jest sposobnością do refleksji nad własnym położeniem nie tylko dla więźniów, ale w równym stopniu dla całego społeczeństwa, które, na co dzień boryka się z przestępczością, dla władz powołanych do troski o porządek publiczny i do ochrony wspólnego dobra, wreszcie dla prawników, którzy powinni się zastanowić nad sensem kary i poszukiwać nowych rozwiązań dla całej społeczności.

Temat ten podejmowano wielokrotnie w ciągu dziejów i poczyniono znaczne postępy na drodze doskonalenia systemu karnego, tak, aby lepiej odpowiadał on godności osoby ludzkiej i skuteczniej gwarantował utrzymanie porządku publicznego. O tym jednak, że pozostaje jeszcze wiele do zrobienia, świadczą bóle i problemy odczuwane w skomplikowanym świecie wymiaru sprawiedliwości, a tym bardziej bolesne sytuacje powstające w więzieniach. Daleko nam jeszcze do tej chwili, kiedy z czystym sumieniem będziemy mogli powiedzieć, że zrobiliśmy wszystko, co możliwe, aby zapobiec przestępczości i skutecznie ją zwalczać, ażeby więcej nie przynosiła szkód, a jednocześnie, aby wskazać ludziom łamiącym prawo sposób odkupienia winy i ponownego przystosowania się do życia w społeczeństwie”.

Niniejsza pozycja książkowa prezentuje podejście interdyscyplinarne do problemu przestępczości czy problematyki związanej z przestępczością. Podstawowym jej celem jest zwrócenie uwagi na godność osoby sprawcy przestępstw i skazanego.

Godność integruje osobowość niezależnie od doświadczeń pozytywnych lub negatywnych danego człowieka, niezależnie od warunków bytowych i miejsca zamieszkania. Godności nie można utracić, natomiast autorytet tak. Można jednak godność sponiewierać. Do sponiewierania godności osoby ludzkiej i osłabienia jej poczucia może przyczynić się m.in. mechanizm lucyfera. Mechanizm ten sprawia, że raz popełnione zło np. przestępstwo może stać się podłożem do dalszego czynienia zła.

Człowiek, który posiada wysokie poczucie godności ludzkiej nie będzie dopuszczał się czynów karalnych czy zachowań przestępczych. Statystyki ukazujące przestępczość, prezentują obszary poniewierania godności ludzkiej. Pogłębiając naszą wiedzę o przyczynach przestępczości, możemy skuteczniej ochraniać godność człowieka.

Przestępca sam poniewiera godność ludzką, zarówno swoją własną, jak i ofiar, natomiast godność osoby więźnia skazanego niesłusznie np. więźnia politycznego, czy wojennego może być sponiewierana przez innych więźniów lub funkcjonariuszy służby więziennej.

Badania psychologiczne więźniów mogą np. dostarczyć informacji o osobowościowych uwarunkowaniach niskiego poczucia godności. Godność człowieka winna być szczególnie chroniona w warunkach izolacji więziennej. Programy re-adaptacji społecznej sprawców przestępstw, w tym także wychowanków zakładów poprawczych, winny opierać się m.in. na rozbudowywaniu poczucia godności osoby ludzkiej.

Na recenzowaną pozycję składa się spis treści (s. 5), krótki wstęp (s. 7-9), trzy części pracy z przypisami końcowymi o oddzielnej numeracji (s. 15-200), nota o autorach (s. 201), streszczenie w języku angielskim (s. 202-204) oraz ofertę edukacyjną (s. 205-212).

Część pierwsza niniejszej publikacji książkowej jest zatytułowana *Przestępczość, jej wymiar antropologiczny, rozmiary i uwarunkowania*. Na tę część składają się następujące rozprawy i artykuły poszczególnych autorów: P. Przesmycki, Człowiek pomiędzy misterium salutis a misterium iniquitatis. Refleksja antropologiczna w nawiązaniu do Jana Pawła II i Fiodora Dostojewskiego; B. Hołyst, Ocena przestępczości w Polsce; W. Woźniak, Typologie sprawców zabójstw; H. Chmielewski, Podłoże neurologiczne niektórych przestępstw; D. Strzała, Rodzinne uwarunkowania przestępczych zachowań młodocianych; tę część kończy artykuł Z. Golan, Sekty a przestępczość.

Druga część tej publikacji nosi tytuł *Podmiotowość i godność osoby więźnia*. Na tę część składają się również artykuły różnych autorów, takich jak: Cz. Cekiera, O godność i autorytet osoby w zakładach penitencjarnych – aspekt psychologiczny i historyczny; M. Mazierska, W. Woźniak, Poczucie umiejscowienia kontroli i agresywność u pierwszy raz karanych i recydywistów; S. Ślaski, Problemy emocjonalne więźniów skazanych za stosowanie przemocy; obecna część kończy się artykułem W. Woźniak, Więzienie a uwarunkowania depresji.

Część trzecia tej książki jest zatytułowana *Inspiracje strategii i programów profilaktyki przestępczości i resocjalizacji*. W tej części także występują poszczególne artykuły następujących autorów: S. Dziekoński, Odniesienia myśli pedagogicznej Jana Pawła II do profilaktyki przestępczości; W. Woźniak, Wybrane aspekty charak-

terologii Natalii Han-Ilgiewicz; D. Strzała, Rola wartości w resocjalizacji młodocianych sprawców przestępstw; tę część kończy artykuł W. Woźniak, K. Ptak, Resocjalizacja w zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich. Psychoprofilaktyka i resocjalizacja są, bowiem bezpośrednio ze sobą związane.

Omawianą książkę można polecić praktycznie wszystkim, którzy teoretycznie lub praktycznie pracują lub będą pracować – mam na myśli studentów, na polu penitencjarnym i sądowym, w dziedzinie kryminologii, prawa karnego, resocjalizacji.

Przestępczość jak i inne formy patologicznych zachowań, staje się w ostatnich latach coraz większym problemem społecznym. Następuje nie tylko wyraźny wzrost liczby popełnianych przestępstw, lecz dokonują się także zmiany w strukturze czynów przestępczych. W konsekwencji przestępczość zaczyna przyjmować nowe, coraz bardziej groźne i skomplikowane formy.

Wartości odgrywają w życiu ludzkim rolę szczególną. Każdy człowiek nie tylko poznaje wartości i doświadcza ich, lecz także realizuje je w swym działaniu dokonując wartościowania np. rzeczy, zjawisk, przeżyć. Istnienie człowieka nasycone jest wartościami, które spotykamy w zachowaniach, poglądach, przekonaniach innych osób, ideach przez nich głoszonych, w doświadczeniu wartości samego siebie, a także w poszukiwaniu sensu własnego życia. Oczywiście jest rzeczą, że taką wartością dla człowieka jest godność osoby ludzkiej.

Omawiana i recenzowana pozycja książkowa pod red. ks. W. Woźniaka jest ważną pozycją tak dla prawnika, jak i dla innego czytelnika, którzy chcą i starają się poszerzyć i pogłębić tajniki przestępczości w wymiarze psychologii kary. Język tych artykułów zawartych w tej książce jest bardzo przystępny dla czytelnika, co jest niewątpliwie jej atutem. Niewątpliwie jest ona godna polecenia, bo wydaje się być dobrą lekturą dla głębszego poznania zjawiska przestępczości, które jest w dzisiejszym społeczeństwie bardzo dotkliwym problemem.

Praca zbiorowa pod red. ks. W. Woźniaka zatytułowana *Przestępca i skazany nie tracą godności osoby* zawiera w sobie i pokazuje wielokierunkowe spojrzenie na przyczyny przestępczości i jej negatywne skutki oraz możliwości resocjalizacji przestępców. Wydaje się, że z korzyścią mogą po nią sięgać studenci pedagogiki resocjalizacyjnej, prawa, kryminologii, psychologii, kapelani więzienni i wszyscy inni ci, którzy poszukują przyczyn i środków prewencyjnych przestępczości.

Wszystkie treści zawarte w tej książce mają na uwadze przybliżyć problematykę przestępczości, winy i kary, prawa karnego oraz podkreślić proces resocjalizacji człowieka, który stał się przestępcą i został skazany, ale nie utracił swojej godności osoby.

ks. Jarosław Sokołowski